

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 28

Sreda, 10. aprila 1935

Leto X

To je skrb za de- lavca in kmeta!

V najhujši gospodarski stiski se lahko mnogo pomaga delavcu in kmetu, če se ta dva razreda zave-
data, da morata sama voditi svojo
politiko, da morata sama odločati o
svojih zadevah, da ne smeta svoje
usode prepuščati gospodi ali samo-
zvanim diktatorjem. Tak konkreten
dokaz nam ponovno daje Švedska,
kjer je delavstvo pod vodstvom so-
cialistične stranke in skupaj s kmeti
na državnem krmilu.

Delavska vlada na Švedskem je
organizirala velika javna dela in
splošno poskrbela za zaposlitev de-
lavstva tako, da je brezposelnost
padla z 31.3% na 12.8%! Po gospo-
darskem načrtu delavske vlade so se
povsod izvajala takšna dela, da so
našli zaposlenje delavci **vseh strok**
in poklicev. V tekočem letu je našlo
delo **74.000 brezposelnih** pri 40 ur-
nem delovnem tednu za 12 mesecev
in pri 48 urnem tednu za 10 mese-
cev. Za indirektno zaposlitev brez-
poselnih je dala švedska delavska
vlada iz državnih sredstev 288 mili-
onov švedskih kron, za pospešanje
in garancijo izvoza 75 milijonov in
za poljedelstvo 25 milijonov.

Kmečka zveza se je sporazumela
s socialdemokratsko stranko tudi
za uvajanje **načrtnega gospodarstva**
na deželi. Na Švedskem je nasproti
4.000 bogatim posestnikom in 50.000
malim kmetom (ki se jim pa bolje
godi kakor srednjim kmetom v osr.
Evropi) 225.000 takih kmetov, ki s
svojim gospodarstvom komaj preživ-
ljajo svoje družine. Vlada je zato od-
redila zvišanje cen poljedelskim pri-
delkom kakor mleku, maslu, jajcem
itd., dočim so istočasno zagotovlje-
ne dobre eksistenčne plače delavcem
in nameščencem, ki jim je omogo-
čeno, da življenjske dobrine tudi ku-
pujejo in porabljajo. Hkrati se pa
uveda na deželi načrtno združeno
gospodarstvo, da se ne bo poljedelec
ukvarjal z delom, ki mu ne prinaša
gospodarskih koristi, ampak da se
po posameznih okrajih prideluje
predvsem tisto, kar je najrentabil-
nejše po krajevnih razmerah.

Delavska vlada skrbi tako za pro-
ducente (kmete, ki prodajajo živila
potom zadrug) kakor za kupno moč
konzumentov (delavce in uradnike).
Zato se varujejo visoke plače in se
normalne mezde izplačujejo tudi de-
lavcem pri javnih delih.

To so živi primeri. Zdaj pa ni
treba po stari slovenski navadi
vzdihniti: ja, tako je na Švedskem
— temveč treba je poskrbeti, da se
tudi v Jugoslaviji zboljša položaj de-
lavca in kmeta. To pa boste poskr-
beli s tem — da vsi glasujete za li-
sto Zveze delovnega ljudstva. Ker
če hoče nekdo, da se ceni njegova
beseda v državi, mora najprej doseči
politično moč.

Pred konferenco v Stresi

Konferenca Anglije, Francije in
Italije se sestane v Stresi dne 11. t.
m. Eden ne pojde v Streso, ker je
bolan. Na konferenci gre za kolek-
tivni nastop treh velesil v svrhu ure-
ditve evropskih razmer in prepreče-
nje vojne. Na vprašanje je najbolj
interesirana Italija, potem Francija;
najmanj pa Anglija, ki v svojo var-
nost lahko sklene dogovor z Nem-

Dobro premislite — da se pravilno odločite!

Za skupščinske volitve 5. maja bo
postavljena tudi kandidatna lista
Zveze delovnega ljudstva.

Za to listo ne bodo glasovali sa-
mo pristaši kakšne bivše politične
stranke, temveč **vse delovno ljud-**
stvo ter vsi tisti, ki zahtevajo, da pri-
de v narodni skupščini več poudar-
ka na gospodarska in socialna vpra-
šanja.

Nam ni treba iskati volilnih pa-
rol. Resnica je tako strašna, da jo
vidijo tudi slepci. Množje se slučajni,
ko si brezposelni izbirajo smrt me-
sto življenja. V takih odločitvah pa
ni pretiravanje in laži.

V bivši narodni skupščini ni bilo
nikogar, ki bi odločno povedal, da
tako ne gre več dalje, da je treba
tu velikih izprememb in izdatne po-
moči. Kar je bilo v tem pogledu de-
la, je bilo le kaplja v morje. Pa še
tam, kjer so za brezposelne kaj stor-
ili, so storili to tako, da se je ustva-
rilo novo zlo.

Bivša Narodna skupščina pod
vodstvom JNS je sprejela brez vsa-
kega protesta na poslanskih klopih
zakon, da delavstvo pri javnih de-
lih ne sme biti zavarovano za slučaj
bolezni. Ona je uzakonila, da morajo
biti plačani delavci pri teh delih z
manj kakor po 20 Din na dan! Da-
nes se plačujejo v resnici delavci pri
težkih regulacijskih javnih delih **po**
16 Din na dan!

Ni čuda, če sledi takim vzgle-
dom tudi privatni poslodavci in če
so padle tudi v privatnih podjetjih
delavske mezde v posameznih pri-
merih za 40 odstotkov in na nižino,
ki ne zadošča niti za golo življenje.

Pod vplivom vsega tega **propa-**
da tudi obrt in kmetijstvo, ker ne
moreta najti kupcev za svoje pro-
izvode.

V obrtih in po šolah dorašča **na-**
ša mladina. Tudi ona ima pravico,
da bi slišala, da se bavijo v najviš-
jem predstavištvu naroda z vpra-
šanji njegove bodočnosti.

V najtežjih časih ni bilo v bivši
Narodni skupščini med poslanci JNS
nikogar, ki bi bil povedal glasno, da
so to vprašanja, ki so trenutno glav-
na! **Mi smo postavili svojo listo v**
znak, da tako ne more iti več dalje.

Socialna demokracija odbila naval rjavega fašizma

Prvi udarec nemškemu fašizmu na Gdanskem

Volitev v deželni zbor v Gdanskem. Rjavi fašisti niso dobili dvetretjinske
večine

V nedeljo, dne 8. t. m. so bile v
Gdanskem deželne volitve, pri katerih
je fašizem napel vse svoje sile, da bi
porazil zlasti socialno demokracijo
in dosegel dvetretjinsko večino.

Gdansk je svobodno mesto, kljub
temu ni zabranilo fašistične agitacije
in nasilstva pri volitvah.

Čijo, ostala vprašanja pa prepusti
Italiji in Franciji, da se izmotata iz
njih kakor vesta in znata.

Že konferenca treh velesil ni prav
primerna, ker to kaže, da ima kon-
ferenca imperialistične namene, za-
kak razpravljati se hoče brez drugih
evropskih držav, ki imajo vsekakor
največji interes na evropskem miru.

Še hujše je bilo v političnem ozi-
ru. Pod režimom JNS se je vedno
bolj udomačila navada, da je poslan-
čevanje obrt, namesto, da bi bila **od-**
govornosti polna služba javnosti in
ljudstvu. Zadolženi poedinci mislijo,
da je poslanski mandat sredstvo, s
katerim se bodo izvlekli osebno iz
dolgov. Za kandidate, ki javnih pro-
blemov že zato ne morejo prav re-
ševati, ker se z njimi nikdar bavili
niso, so JNS-arji gonili naše delav-
stvo z vsemi mogočimi grožnjami na
volišča. Kakor za mrtve, suženjske
duše so kupčevali agitatorji za de-
lavske glasove ne z delavci samimi,
temveč z njihovimi gospodarji.

Zveza delovnega ljudstva nasto-
pa pri teh volitvah zato, ker misli,
da tako ne more iti več dalje in da
se je treba upreti metodam JNS-ar-
jev, če nočemo pasti politično za sto
let nazaj.

S svojimi skromnimi sredstvi smo
premagali velike težave, ki jih
ustvarja volilni zakon in postavili
svoje listo: Listo Zveze delovnega
ljudstva. Listo vodi s. dr. Živko To-
palović. Vsak, kdor nosilca naše li-
ste pozna, ve, da smo postavili na
čelo naše liste **pogumnega moža iz-**
rednih sposobnosti, ki so mu bila od-
prta druga pota do politične moči.
On pa si je izbral tiste vzore, okrog
katerih se zbira delovno ljudstvo in
jim je ostal v vseh okoliščinah zvest.
To ga dela zvišenega nad izmišljot-
ninami, ki si jih izmišljajo in si jih
bodo izmišljali o njem politični laž-
njivci vsak dan sproti. Poleg s. To-
palovića kandidirajo na naši listi na-
ši najboljši socialni politiki, delavski,
kmečki in obrtniški zaupniki.

Zato poudarjamo še enkrat, da
bodo za Topalovićevo listo glasovali
vsi tisti, ki mislijo:

Da je treba posvetiti v novi na-
rodni skupščini več pažnje perečim
gospodarskim in socialnim proble-
mom in da je treba osvoboditi naše
javno življenje od metod kruhobor-
stva in nasilja in ga podrediti velikim
idealom politične svobode, pravično-
sti in službe ljudstvu. ZA TE VELI-
KE IDEALE bo oddan vaš glas, za
nobeno frakcijo, za nobeno osebo!

Volitvam se bli- žamo!

Složni na agitacijo za zmago liste
delovnega ljudstva!

Naše priprave za volitev v na-
rodno skupščino lepo napredujejo.
Premagali smo formalne težkoče ter
nastopamo v volilnem boju, dasi ni-
mamo politične organizacije kot mo-
gočen politični faktor v državi. To je
mogoče le zaradi tega, ker natančno
poznamo program delovnega ljud-
stva, ker se nismo nikdar lovili od
stranke do stranke, da bi si priborili
protekcijo ali korita, kakor se je to
dogajalo v zadnjih le-
tih. To poznanje interesov, umeva-
nje naših zahtev in neomajna zna-
čajnost in solidarnost nam je omo-
gočila, da nastopamo povsod dosto-
janstveno in se lahko z uspehom ote-
pamo tudi vseh nasprotnikov, ki bi
hoteli motiti naše vrste delovnega
ljudstva. V naših vrstah ni mesta za
intrige, za razkol, ker nas družijo ve-
liki skupni socialni interes in vemo,
da se moremo za ta interes, oziro-
ma interese, boriti le kot celota, ker
so tudi celotni socialno-gospodarski
problem.

Dve glavni zahtevi imamo: dela
in kruh za vse ter socialno sigurnost
za vse, ki danes že stradajo ali pa
še le više med nebom in zemljo ter
ne vedo, kdaj cmoknejo v mlako po-
polne socialne bede.

Državna politika v gospodarstvu
mora zli položaj omiliti in odpraviti.
Izvesti mora načrtno gospodarstvo,
ki bo koristilo predvsem delovnim
slojem. Podpiranje kapitalistov, kar-
telev in trustov tega ne more dati.
V načrtnem gospodarstvu, ki ga vodi
država, morajo biti zaščiteni pred-
vsem interesi delovnih slojev, delav-
cev, kmetov in obrtnikov, oziroma
konzumentov. Načrtno gospodarstvo
v drugačni obliki dovršuje le zaostri-
tev gospodarske krize, ker daje tam,
kjer je, in jemlje tam, kjer ni. Dr-
žavna gospodarska politika, čeprav
je kapitalističnega gospodarskega si-
stema, pa mora biti regulator v tem
zmyslu, da nudi oporo zaščite potreb-
nim. Vsaj to zahtevamo od države
in vzamenju te generalne zahteve
stopimo dne 5. maja na volišče in od-
damo svoj glas

za listo s. dr. Živka Topalovića!

Spor med Gömbösom in Eckhardtom Slika iz ogrskih volitev

Stranka malih kmetov, ki jo vodi
znani Eckhardt, in Gömbösova stran-
ka (edinstvena) vlade sta sklenili vo-
lilni dogovor, da se med seboj pod-
pirata. Gömbösova vlada pa je iz-
dala nalog podrejenim oblastem, da se
smatra Eckhardtova lista kot opozi-
cionalna. Razen tega je režim Eck-
hardtovo listo zavrnil zaradi formal-
nosti pri podpisih v debrecinskem
okolišu zadnji dan pred volitvami ter
zahteval, da mora še isti dan zbrati
600 podpisov, če hoče kandidirati.
Toliko podpisov zbrati v poldnevu je
nemogoče. Eckhardt se je sedaj sprl
z režimom in dobi le do 30 manda-
tov, dočim je računal s 60 mandati.
Režim seveda ne reflektira na nje-
govo sodelovanje.

Polletnica grozovitega marselj-
skega umora. Dne 9. oktobra 1934 se
je izvršil v Marselju zverinski umor
kralja Aleksandra. V torek je mini-
lo pol leta po zločinu. Obravnava,
ker je preiskava zaključena, proti
sokrivcem umora se bo vršila me-
seca junija ali julija.

Odgovor obrekovalcem

Zadnji čas so začeli nasprotniki liste Zveze delovnega ljudstva z javno in podtalno propagando proti osebni nosilca naše liste s. dr. Živka Topaloviča. Tem obrekovalcem velja tole odprto pismo, ki nam ga je poslal s. Topalovič s prošnjo, da ga objavimo:

Sodrug mi poročajo, da naši nasprotniki ne vedo nobenih stvarnih razlogov, ki bi z njimi nastopili proti naši listi, ampak se bore samo z izmišljotinami in klevetami proti moji osebi. Povedalo se mi je, da nekateri nacionalisti javno trdijo, da sem lastnik več rudnikov in tovarn ter da moji delavci delajo za mezdo en dinar na uro. V prevajalskem srezu pripovedujejo nacionalisti, da sem član upravnega odbora Narodne banke in da imam kot tak mesečno plačo Din 28.000.

S tem izjavljam, da vse moje tovarne in rudnike poklanjam tem nacionalistom, treba je samo, da si izvolijo delegacijo, ki lahko vsak čas pride in jih prevzame. Od delavcev zaposlujem v svojem gospodinjstvu samo eno hišno pomočnico, ki nadomestuje mojo ženo, medtem ko ona deluje v delavskem gibanju in upravlja oskrbovališče za siromašne delavske otroke. Ako nekdo od nacionalistov najde samo še enega mojega delavca, sem pripravljen, da ga na svoj račun pripeljem v Ljubljano in da ga na svojih ramah nosim tri ure po ljubljanskih ulicah z napisom, da je to delavec Živka Topaloviča. Nacionalisti pa naj gredo pred nama in naj to glasno oznanjajo vsemu svetu.

Nadalje pooblašчам nacionaliste, da počenši od danes, pa do konca mojega življenja dvigajo pri blagajni Narodne banke v Beogradu mojo nagrado, katero po njihovem pripovedovanju dobivam kot član uprav-

nega odbora Narodne banke in da jo razdele med svoje pristaše v prevajalskem srezu, pri čemer pa pripominjam, da za prejeto vsoto ni treba nikomur izstavljeti nobenih potrdil.

Cujem tudi, da je g. Bučar, tajnik nacionalističnih organizacij, trdil, da sem preprečil sprejetje zakona o minimalnih mezdah. Ako je g. Bučar kaj takega trdil, potem laže in obrekuje. Pozivam ga, da svoje obrekovanje javno dokaže. Če tega ne bo storil, mu bom ob prvi priliki pljunil v lice kot nedostojnemu javnemu delavcu in pozivam vse moje prijatelje, da store isto.

G. Bučar je šel v deputacijo Delavskih zbornic skupno z 12 našimi sodrugmi k ministru financ v Beogradu. G. Bučar je moral slišati na lastna ušesa, da sem jaz v imenu vse deputacije zahteval, da se sklene zakon o minimalnih mezdah in ukine 1 odstotni dodatek na službeni davek. Ako je g. Bučar trdil narobe, potem je zavedno lagal in nosi za to tudi vso moralno odgovornost.

Sicer pa so vsa ta in njim podobna obrekovanja en dokaz več, kako zelo se naši nasprotniki boje naše volilne akcije. Edino kar jim je še preostalo, je osebna gonja in obrekovanje, čeprav vedo, da je naša lista, lista delavskega gibanja in ne moja osebna lista, da naši prijatelji ne glasujejo za mene, nego za delavsko socialistično gibanje. Jaz se bom podvrgel najstrožji disciplini tega gibanja in s svojo osebo in svojim mandatom ne bom nikoli razpolagal sam, ampak socialistično delavsko gibanje. Tako je bilo to preteklih 35 let, odkar pripadam temu gibanju in tako bo ostalo do konca mojega življenja.

Dr. Živko Topalovič.

Tudi srbsko in hrvatsko delovno ljudstvo je enodušno za Topalovičevo listo

En sam val gre po vsej državi. Vse delovno ljudstvo spoznava, da se mora zbrati v svoj tabor, če hoče doseči politični vpliv v državi in s tem dobiti učinkovito sredstvo za obrambo svojih interesov. Ta glas gre od moža do moža, od družine do družine, iz vasi v vas, od mesta do mesta. Poleg tega se vrše velika javna zborovanja po vseh važnih središčih. Motil bi se tisti, ki bi mislil, da je bila vrsta naših velikih manifestacij zaključena z velikanskimi shodi v Ljubljani, Mariboru, Sarajevu, Splitu, Celju. Ne, vrsta velikih javnih ljudskih shodov je neskončna. Vršili so se v Veliki Kikindi, Petrogradu (to je prejšnji Veliki Bečker), v Apatinu, v Mostarju, v Senti, v Novem Sadu itd.

Po vseh važnih srezih si je delovno ljudstvo samo izvolilo kandidature, iz katere ima zaupanje. Zadnjič smo objavili nekaj kandidatur iz Bosne. Danes navajamo za primer, da je naša lista res lista delovnega ljudstva, nekaj kandidatur iz srbskih krajev — ker iz vseh srezov ne mo-

remo naštevati kandidatur:

srez **zaječarski**: Milan Jovanović, ključavničar in Svetolik Filipović, priv. uradnik;

srez **župski**: Milan Djordjević, gostilničar in Ljubisav Vukmirović, kmet;

srez **boljevački**: Petar Kokić, rudarski palir;

srez **belički**: Jovan Milojković, brivec in Dragutin Kostić, kmet;

srez **vračarski**: Sava Stević, kamnoseški mojster in Grujičić, kmet;

srez **nišavski**: Dimitrije Jončić, knjigovez in Vojislav Zdravković, čevljar;

srez **Kosovska Mitrovica**: Živojin Elezović, brivec in Milojica Kljajić, ključavničar itd. itd.

Po poročilih je v južni Srbiji še večje navdušenje za našo listo kakor v Sloveniji.

Tako si naša lista osvaja ljudska srca in duše po vsej Jugoslaviji in gre pogumno, samozvestno na volitve 5. maja, da zmaga in potem pomaga delovnemu ljudstvu kot edina njegova prava zastopnica.

Tone Maček:

155

Slučaj Kumberger

„Darovanju“ je sledila druga važna ceremonija: simbolično razdevičenje, ali snemanje venca raz nevestine glave. To dolžnost je morala opraviti družica. Tudi pri tej ceremoniji so peli v zboru s spremljanjem harmonike, neko staro melanholično pesem, o mladosti, ki se več ne vrne, o devičenju, ki ga mora biti enkrat konec in o zakonski sreči, ki se mora čuvati.

Ko je bil nevesti venec odvzet, so jo navzoče žene zapovrstjo objele in jo kot sovrstnico sprejele v svoj krog. Zatem je ena izmed deklet še družici snela venec.

Ker se je pijača gostom že ustavljala, so začeli z zdravicami. Drug drugemu so natakali kozarce z desne na levo in v zboru peli vsakemu posebej kako staro zdravico, v kateri se je ime pivca vedno menjavalo. Radi so peli tudi Slomškovo:

Imamo še lisjaka,
k' je že'n, ko sama spaka,
če mu ne damo piti,
če kure pomoriti...

ali pa tisto:

Dolgo let' že nismo ga, pili ga;
zdaj pa bratci dajmo ga, pijmo ga.
Primi bratec, primi Janez kupico,
povezni jo, povezni jo na mizico.

Mnogim se je vino že ustavljalo, drugi, zlasti ženske, so iz sramežljivosti samo malo srknili. Kdor ni izpil do dna, so mu tako dolgo ponavljali

povezni jo, povezni jo na mizico,

da se je končno moral udati in izpraznjeno kupico povezniti na mizo.

Če se je kdo pri pitju preveč obotavljal in prepočasno požiral, so ga dražili:

Živa žaba notri plava,
živa žaba notri plava,
živa žaba notri plava,
da bi venkaj splavala.

To je ponavljal tako dolgo neutrudno ves zbor med smehom, vpitjem in hreščanjem harmonike, dokler

Naši shodi in konference

Povsod veliko zanimanje in navdušenje za listo Zveze delovnega ljudstva

Impozantna manifestacija delovnega ljudstva v Šoštanju

Nad 700 udeležencev

Minulo nedeljo se je vršil v Šoštanju shod liste Zveze delovnega ljudstva, katere nosilec je s. dr. Živko Topalovič. Delavci, mali kmetje in obrtniki so se udeležili shoda v tako velikem številu, da so morali iz sicer obširne dvorane v Zadrugnem domu odstraniti stole, da je bilo več prostora. Vsak kotiček je bil natrpan poln in so se udeleženci gnetli celo na odru.

Shod je otvoril sklicatelj s. Zajc, ki je uvodoma pozdravil navzoče in delegate iz raznih krajev, nakar je bil za predsednika shoda izvoljen s. Vouk, za zapisnikarja pa s. Zajc in dvanaestčlanska komisija delegatov z nalogo, da izbere in predlaga kandidature, ker je sodr. dr. Reisman, kakor smo že poročali odklonil kandidacijo, pa tudi s. Valenček, ki je bil na zadnji konferenci izvoljen za drugega namestnika je želel, da se ga izpusti iz kombinacije. Predsednik s. Vouk je nato podal besedo s. dr. Reismanu, ki je burno pozdravljen v daljšem temperamentnem govoru orisal pomen volitev za delovno ljudstvo kakor tudi položaj, v katerem se nahaja.

Shod v Marenbergu

v soboto, dne 6. t. m. zvečer je privabil lepo število delavcev v dvorano pri Brudermanu. Shodu je predsedoval s. Bobovnik, govoril je pa s. Eržen. Njegova izvajanja so navzoči sprejeli z živahnim odobravanjem na znanje in bodo skrbeli za to, da bo sleherni, ki

Po njegovem govoru je v imenu komisije, ki je med tem časom dogotovila svoje delo, s. Koradej predlagal za kandidata s. Jelena, za namestnika ponovno s. Kranjca, malega posestnika iz Mislinja. Predlog komisije je bil ob vihnem ploskanju soglasno sprejet.

Nato je ggovoril s. Jelen, ki je uvodoma podčrtal, da je ves čas želel, da se ga izpusti iz kombinacije, da se pa v očigled tej odločni in soglasni volji ukloni in sprejme mesto kandidata. Nato je orisal program liste Zveze delovnega ljudstva. Izvajanjem obeli govornikov so prisotni pazno sledili in burno pritrdjevali.

H koncu je s. dr. Reisman še kratko pozval navzoče, da gredo na delo za čim lepši uspeh pri volitvah dne 5. maja, nakar je predsednik zaključil lepo uspelo manifestacijo delovnega ljudstva.

Pred otvoritvijo in zaključkom shoda so vrli delavski pevci zapeli dve delavski pesmi, ki jih je množica poslušala stoje in odkritih glav. Prijavilo se je tudi več novih naročnikov za »Delavsko Politiko«.

Sijajno obiskano zborovanje v Ribnici na Pohorju

V nedeljo, dne 7. t. m. pa se je vršil sijajno obiskano volilni shod v gostilniških prostorih pri Plačniku v Ribnici na Poh. Na shodu je govoril s. Eržen o pomenu predstojećih volitev in tudi o vlogi žene v volilnem boju, ki obstoja v tem, da načene nezavednega moža, da bo storil svojo dolžnost. Njegova izvajanja so zborovalci več-

pripada delovnemu ljudstvu na dan 5. maja volil s. dr. Topaloviča in sreskega kandidata za prevajalski srez, s. Eržena ter njegovega namestnika mežiškega župana s. Lamprehta.

krat prekinjali z burnim odobravanjem. — S. Pec, ki je predsedoval shodu, je ob koncu pozval vse navzoče, da naj s svojo agitacijo skrbje za to, da bo 5. maja delovno ljudstvo tudi v ribniški občini volilo složno listo s. Topaloviča in sreskega kandidata s. Eržena.

Shod v Podvelki

se je vršil 7. t. m. in je bil lepo obiskan. Prišli so tudi kmetje in obrtniki, da čujejo izvajanja govornika. S. Eržen je v enournem govoru raztolmačil volilni program Zveze delovnega ljudstva. Navzoči so z zanimanjem in zadovoljstvom sledili govornikovim izvajanjem, ki je zlasti tudi poudarjal potrebo organizacije in močnega delav-

skega časopisa. Shod je zaključil predsednik s. Gradišnik, ki je pozval navzoče, da v srezu Maribor desni breg glasujejo za nosilca liste s. dr. Topaloviča in za sreskega kandidata Petejana ter njegovega namestnika malega trgovca iz Slov. Bistrice, Dorna Josipa. Shod je zapustil pri vseh poslušalcih najlepši vtis.

Volilni shod, kakor ga Oplotnica dosedaj še ni nikdar videla

Akcijski volilni odbor za konjiški srez je sklical za nedeljo, dne 7. aprila v Oplotnici volilni shod liste Zveze delovnega ljudstva. In zgodilo se je, česar niti največji oplotniški optimisti niso pričakovali, da je prišlo na ta shod toliko malih kmetov, delavcev in malih obrtnikov, da so bili veliki gostilniški prostori pri Lipužni mnogo premajhni. Bilo je nekaj sto ljudi, ki so iz same Oplotnice ter iz najbližje okolice prihiteli na ta shod.

S. Golob kot predsednik akcijskega odbora je točno ob pol 10. uri otvoril shod ter podal najprej besedo sreskemu kandidatu s. Rabiču, delavcu iz Žreč, ki je v jedrnatih

besedah orisal položaj malega kmeta in delavca v konjiškem srezu ter pozval vse navzoče, da naj 5. maja vsi složno volijo listo delovnega ljudstva, katere nosilec je s. Topalovič, in ki je edino poklicana, da zastopa malega človeka.

Po s. Rabiču je s. Vidovič iz Maribora v enournem govoru izvajal program in zahteve liste Zveze delovnega ljudstva, kar so navzoči z velikim navdušenjem sprejeli ter izjavljali, da bodo 5. maja kot en mož odali glas za listo malega kmeta in delavca.

Po Oplotnici gre glas, da tako velikega in impozantnega shoda še ni bilo.

Lepo uspel volilni shod v Tepanju

Tudi v Tepanju pri Konjicah se je zadnjo nedeljo vršil volilni shod Zveze delovnega ljudstva. Čeprav je vas majhna, vendar so tamošnji kmeti in delavci do zadnjega kotička napolnili veliko gostilniško sobo pri Gučku.

Tudi tukaj so navzoči z velikim odobravanjem sprejeli referate sodrugov Rabiča in Vidoviča ter se enodušno izrekli za listo s. Topaloviča.

Če si z naročnino v zaostanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi.

Na gostiji so potem te pogače od vseh strani presojali, katera je večja in lepša in so končno za nje licitirali. Kar so nabrali pri licitaciji so izročili nevesti, ki je navadno dobila tudi izlicitirano pogačo, da ji potem dva meseca ni bilo treba peči kruha.

Ženin Janez bi bil rad vso zadevščino še isti večer opravil, zato so se koj spravili na licitiranje. Bilo je dosti smeha in vpitja in nevesta je nazadnje posnela s krožnika precej drobiža.

Spet so plesali, hodili ven, se zopet vračali in uganjali neumnosti. Ko so se naveličali, so posedli za mizo in iz kuhinje so prinesli zvrhano skledo pečenih klobas.

»Tst, tst, haa, po temle se bo pa spet lažje pilo,« je dejal godec in prožil svoj krožnik, da mu ga nadev-ljejo.

Nekaj časa je bilo tiho, slišalo se je samo cmokanje z ustmi. Tedaj se pa oglasi pred lišo ubrana fantovska pesem.

(Dalje prihodnjič.)

ni dotičnik kozarca izpraznil. Pri naslednjem se je to zopet ponavljalo. Nekateri so se nalašč obotavljali in se pustili prositi, ker se jim je to dopadlo. Enemu izmed starešin, ki je bil drugače trezen mož, se je to naličvanje zdelo že preneumno in je zapel z ubitim baritonom:

Po pameti ga pijmo,
da pamet ne zgubimo.
Kak' grdo bi pač b'lo,
ko b' ne vedli kam domu.

Vsak svatovski par je moral pri-spevati k gostiji po eno doma pečeno pogačo. Te pogače so potem njihove hčere ali dek-le v lepo okrašenih koskih ali jerbasih prinesle na nevestin dom. Nesti pogačo na gostijo je bil za mlada dekleta prijeten posel, ker so se na gostiji lahko navžila raznih dobrot, poveseljačila in se napešala.

Te pogače so bili ogromni kolo-barji pečenega testa, zamesenega z mlekom in jajci in okrašeni povrhu z raznimi testenimi okraski, cvetličami, golobčki in voščilnimi napisi.

Delovno ljudstvo gre složno na volitve

in bo kot en mož glasovalo za listo, katere nosilec je s. dr. Živko Topalović

V logaškem srezu bo naša lista prodrla

Nasprotniki hočejo često omajati delovno ljudstvo s tem, da mu govoré, da bo Topalovićeva lista samo glasove štela, češ, kaj boste glasovali za njo. To govoré zato, ker dobro vedo, da bo naša rdeča lista zbrala ne samo mnogo glasov po vsej državi, temveč da bo dosegla tudi lepe praktične uspehe.

V našem logaškem srezu se je ljudstvo toliko prebudilo, da lahko sigurno rečemo, da bo v bodočem parlamentu zastopal naš srez kandidat zveze delovnega ljudstva. Naših delavcev, obrtnikov in kmetov ne bo nihče prevaral z nobenimi obljubami, ker smo v zadnjih letih prav temeljito okusili,

kaj nam je bivši naš poslanec g. Rape vse obljubljal, kaj pa je dal. Njemu smo hvaležni edino-le toliko, da nam je nehoté odprl oči, da se mora delovno ljudstvo združiti in samo vzeti politiko v roke, če nečemo, da pride zadnji kmet na boben, če nečemo, da postane obrtnik še večji revež kakor redno zaposleni delavec, in če nečemo, da delavci postanejo občinski reveži.

Sicer še nismo imeli mnogo šodov, vršé se pa povsod sestanki, tudi »Del. Politika« gre iz rok v roke in od moža do moža gre glas: voli kandidata rdeče liste s. Brclija, zastopnika lesnih delavcev in s. Kebe Franca, kmeta in posestnika pri Cerknici.

Naši shodi v celjskem srezu:

Trnovlje v soboto, 13. t. m. ob pol 8. uri zvečer (19.30) v gostilni Kramer.

Vransko v nedeljo, 14. t. m. po prihodu jutranjega avtobusa iz Celja. Več na tepakih.

St. Jurij pri Celju v nedeljo, dne 14. t. m. ob 8. uri zjutraj v gostilni Cizelj.

Naši shodi v brežiškem srezu:

Senovo pri Rajhenburgu

V nedeljo, 7. t. m. je sreski volilni odbor priredil dva shoda, in sicer enega v Rajhenburgu in enega na Velikem kamnu, na katerih je poročal s. Arh kot kandidat za srez brežiški na listi delovnega ljudstva s. dr. Živka Topalovića. Ker je za našo listo veliko zanimanje v vsem srezu tudi od strani malih kmetov in malih obrtnikov, sta bila ta dva shoda prav dobro obiskana. Poslušalci so pazno sledili izvajanju govornika, ki je v svojem jedrnatem govoru obrazložil pomen volitev v narodno skupščino in delovno ljudstvo. Vsi poslušalci so se razšli v navdušenju in pričeanju, da bo 5. maja vsak delovni človek glasoval za listo delovnega ljudstva.

Volilni odbor za srez Brežice bo priredil volilne shode v teh-le občinah:

V nedeljo, dne 14. aprila:

Sevnica ob pol 9. uri, Šmarje ob 3. uri popoldne, Zdole ob pol 9. uri, Videm ob 3. uri popoldne.

V ponedeljek, 22. aprila:

Sromlje ob pol 9. uri, Artiče ob 3. uri popoldne, Dobova ob pol 9. uri, Kapele ob 3. uri popoldne, Bizelj ob 9. uri.

V nedeljo, dne 28. aprila:

Pišec ob pol 9. uri, Brežice ob 3. uri popoldne, Podsreda ob pol 9. uri, Senovo ob 3. uri popoldne.

Doma in po svetu

Duhoviti pa so. — »Del. Pravica« je potrebovala dva tedna, da je prišla do sappe. Dva tedna so uredniki sestavljali odgovor, ki nikakor ne bo zadovoljil tistih njihovih pristašev, ki mislijo delavsko. Kajti v »odgovoru« ni nobenega odgovora na naše trditve, zatajujejo nemožnost svoje avstrijske tovariše, na poziv za enoten političen nastop delavstva pri volitvah pa pišejo o nalogah — strokovnih organizacij. Kadar jih pa bomo povprašali po strokovničarstvu, bodo odgovarjali s — politiko.

Kandidate skrivajo. — Glasilo plavih »Delo« agitira v svoji kongresni številki proti listi delovnega ljudstva in poroča, da je njihov upravni odbor sklenil »soglasno podpirati listo predsednika vlade g. Jevtića, obenem se je pa sklenilo, da se da nacionalnemu delavstvu primerno število kandidatov... Upravni odbor je tudi imenoval svoje kandidate, katere bo sporočil volilnemu odboru.« Torej pri plavih se kandidati kar imenujejo na odborovi seji in se njihovih imen ne sporoči niti lastnemu članstvu. Ta mera je na mestu, ko vemo, da niti tisto majhno število članstva, ki ga še imajo, ne bi bilo zadovoljno z odborovimi kandidati. So pa tudi precej nerodni ti naši plavi voditelji, ki v isti številki »Dela« tolažijo že v naprej svoje tovariše: »Toda, kakor vedno, izgleda, da tudi sedaj ne bo prostora za sigurne delavske kandidate.« Seveda, ker gospodje, okrog katerih plavi prosjajo za mandate, dobro vedo, da ljudje za vsakega rajši glasujejo kakor za imenovane kandidate plavega vodstva, in tako je n. pr. na račun priljubljenosti plavih kandidatov prišel v bivši parlament — katehet Pavlič. Zato so pa plavi sicer še deležni kakenga počaščenja — to je lepša oblika sožalja — ali z njihovimi kandidati si nihče ne mara jemati glasov, ker od nikogar se ne more zahtevati, da bi bil od slabega zavezništva sam oškodovan.

Laž, ki ji ni primera. — Nedeljski »Slovenec« poroča, da je v Španiji nastala vlada kriza zato, ker se »protivrski framašoni pripravljajo, da bi zaustavili mladostni polet mlade katoliške stranke«. Čudimo se tej predrzni lažnivosti, ko bi morali tudi pri »Slovencu« računati s tem, da tudi marksistični njihov bravec ve, da je nastala vlada kriza v Španiji samo zato, ker so klerikalni ministri zahtevali, da obesimo nekaj zastopnikov socialističnega delavstva, dočim so bili vsi drugi proti smrtni obsodbi ljudi, ki niso nič drugega zakrivil, kakor da so branili ljudske pravice. Po »Slovenecu« poročanju bi se dalo logično sklepati, da upa klerikalizem priti na površje samo na dunajski način, da se pobijejo in pobesijo zastopniki delovnega ljudstva.

Ne bo vam ustreženo. — Ista številka »Slovenca« izraža upanje, da lista delovnega ljudstva pri nas ne bo mogla premagati ovir, ki jih delajo nasprotniki. Ej, dragi gospodje iz Kopitarjeve ulice, če se vam kdaj še ni izpolnila kaka želja, ta se vam gotovo ne bo. Proti vsem vašim željam bo našo ljudsko gibanje prodrlo tako, da boste kar strmeli.

Prijeten odmev. — Delavci in kmetje v ljubljanski okolici so prav pomirjeni s preiskavo na Viču, ker je potrdila njihove

domneve. Živalno se komentira tudi neka vrhniška kandidatura. V zvezi s tem se ljudje spominjajo tožbe OUZD proti nekemu lekarnarju radi zdravil. OUZD je tožbo dobil v veliko zadoščenje delavstva. — Opaža se veliko gibanje za rdečo listo s. Topalovića, na kateri kandidirata kot zastopnik delavcev s. Stanko Jurij, kot zastopnik kmetov pa s. Zorman Andrej, posestnik na Ježici. Njuna namestnika sta ss. Avgust Kregar, kmet iz Most in Alojz Erjavec, posestnik in mizar.

Celje

Naša kandidatna lista za celjski srez je bila pretekli ponedeljek predložena tukajšnjemu okrajnemu sodišču, ki je listo potrdilo. Listo je podpisalo 40 predlagateljev, samih odličnih funkcionarjev našega pokreta. Lista obsega tudi seznam predstavnikov in namestnikov za volišča, ki jih je v našem srezu 34 z 18.000 volilci. S tem, da je sedaj lista od sodišča potrjena in pravoveljna, so zaključene formalnosti, ki jih je treba opraviti. — Naš kandidat s. F. Svetek in njegov namestnik Karl Lešnik, kmet iz Škofje vasi, sta ob tej priliki overovala na sodišču tudi svoje podpise na izjavi, da sprejemata kandidacijo.

Zopet odpusti delavcev v Cinkarni. Svoječasno smo poročali, da je odpustila Cinkarna kar 133 delavcev. Takrat smo upali, da je ta odpust le prehodnega značaja in bodo že v nekaj tednih zopet sprejeti nazaj v delo. Mesto povratka odpuščenih na delo je bilo pa nekoliko kasneje poslanih na dopust zopet 22 delavcev. Te dni je pa zopet nabit na deski usoden plakat, na katerem je zopet 10 hnen obsojenec, ki bodo ob kruh. Ljudje postajajo zamisljeni in se sprašujejo: kam to vodi? Pomlad prihaja v deželo, tovarne pa, mesto da bi začele polno poslovanje in sprejemati še nove delavce v službo, odpuščajjo še stare. Iz Liboj tudi dobivamo vesti, da je tam tudi odpuščenih okoli 40 rudarjev. Res, kam to vodi? — Povrh pa podjetja absolutno počejo ugoditi niti najskromnejšim željam delavstva. Cinkarniški zaupniki in z njimi vse delavstvo že dolgo časa zahteva, da naj se pri redukcijah, če že morajo na vsak način biti, vendar upoštevajo neki red, da bodo oni, ki so poslednji prišli, prvi reducirani, oni pa, ki že leta in leta ali celo desetletja delajo v podjetju in vplačujejo v bratovsko skladnico, naj bodo pa vsaj s te strani zaščiteni. Kdo ima interes na tem, da se tej upravičeni želji nikakor ne more ugoditi, v resnici ne moremo zvedeti. Mislimo pa, da ta postopek na noben način niti v interesu podjetja, pa bi bilo nujno svetovati, da najbolj merodajen faktor vendarle prekontrolira, zakaj se tej delavski težnji ne ugodí. Morda samo radi trme podrejenih organov, da tudi s takimi ukrepi dokažejo svojo moč? In če to iz tehničnih razlogov ni mogoče, ali delavci v resnici niso toliko vredni, da bi se jim povedal ta vzrok. Upoštevajte, gospodje, dokler je še čas, star in modri pregovor: Svaka sila do vremena! Ko struna počí, gosli več ne igrajo!

Ljubljana

Ali zdaj pa še za fasado ne bo? — Ob ustoličenju novega ljubljanskega župana dr. Ravniharja je najuglednejši član občinskega sveta izjavil, da bo v bodoče treba skrbeti ne samo za lepo fasado ljubljanskega mesta, temveč tudi za revščino, ki se skriva za to fasado. No, pa je prejšnji teden zapadlo mnogo snega, ki še danes ves blaten in umazan krasí ljubljanske ulice, brezposelní so pa bili razočarani, da se jih tudi za olepšavo fasade ni več najelo.

Živahna razgibanost med obrtniki — se opaža po nerodni in neuspeli zgodbi med gg. Rebekom in Pičmanom. Skupina obrtnikov, ki pravijo, da je treba zastopati interese obrtniškega stanu, ne le posameznih obrtnikov, pripravljajo obrtniško zborovanje, kjer se bo povedalo, da spada obrtniški stan v zvezo delovnega ljudstva.

Javni in privatni nameščenci — ki tvorijo močan kader volivcev v Ljubljani, pravijo, da ne morejo voliti tistih, ki niso nikdar poznali interesov nameščenecv. Brez ozira na strankarsko prepričanje — saj pri teh volitvah itak ne nastopajo organizirane

stranke — bodo volili zvezo delovnega ljudstva, ki kandidira javnega nameščenca s. Likarja, ki nikdar ni poznal strankarskih razlik, kadar je šlo za interese vseh nameščenecv in s. Sedeja, priv. nameščenca in predsednika Delavske zbornice. Vse uradništvo vidi v tema dvema odličnima socialno-političnima delavcema res pravo nameščenca zastopstvo, o katerem se je toliko pisarilo v »Jutru«.

»Delo in eksistenca« in brezposelní. — Nekateri gospodje so svoj čas ustanovili »Delo in eksistenca«, v katero se je vpisalo precej delavcev v upanju, da gre tu res za delo in eksistenco. Ko pa jim gospodje niso dali niti prvega niti drugega niti jim niso dovolili pravega delavskega izobraževalnega dela in so jim prepovedali celo uprizaritev socialne igre, so korporativno zapustili to društvo in se zgledali pri resničnih delavskih razrednih organizacijah. Tako so menda pri »Delu in eksistenci« ostali samo tisti, ki že imajo delo in eksistenco, ali če prvega ne, vsaj drugo, kar je še boljše.

Maribor

Predobjava!

Predobjava!

Velika delavska akademija

bo 27. aprila 1935 v dvorani »Union«. Nastopijo mariborska pevka, godbena in ostala kulturna društva. — Spored bo bogat in pester! — Vstopnice se dobijo v tajništvu Strokovne komisije, v administraciji »Delavske Politike« in »Volksstimme« ter pri vseh funkcionarjih in zaupnikih.

Koncert moškega zbora »Grafika«

V soboto se nam je predstavila »Grafika« s prvim samostojnim koncertom. Zbor šteje 25 lepo izravnanih, tehnično dobro izšolanih glasov in predstavlja danes solidno pevsko edinicu, ki je s tem vzornim nastopom iznenadila in dokazala, da z vso resnostjo goli pevsko kulturo. Gosp. prof. U. Vrabec je spreten dirigent, ki z veliko ljubeznijo, z inteligentno interpretacijo in močno roko vodi svojo pevsko četo. Program je obsegal osem umetnih in štiri narodne pesmi za zbor, tri tenorske samospesve in dve instrumentalni točki. Vse pesmi je odpel zbor ubrano, z lepim prednašanjem in lepo dinamiko. Šantova »Trojno gorje«, ki je bila sicer dobro podana, je vendar pretežka skladba, ki zahteva silnejši zbor. Najlepše so izvenele mehkejšé, liricne pesmi, ki so publiko tudi ogrele, prav lepo so bile odpete Prelavčeva »Sedem si rož...« in dve Mirkovi »Šumi, šumi...« in »Pomladi«, pri narodnih pa bi želele nekoliko več topline. Pohvalno je treba omeniti, da je zbor pel ves program na pamet. Za svoje izvajanje je zbor žél mnogo odobravanja, dirigentu pa je bil poklonjen lovorjev venec. Gabrijan je lepo zapel svoje solo-točke. Navdušili sta tudi instrumentalni točki, posebno nastop orkestra, ki je pogumno in lepo podal Šuppejevo overturo iz Pikove dame. »Grafika« in njen marljivi dirigent zaslužita za ta lep nastop vse priznanje. Obisk je bil zadovoljiv, povdariti pa je treba, da je bilo največ delavstva, kar priča, da se zanima za lepo pesem.

Zaključno predavanje »Svobode« v Mariboru bo v sredo, dne 10. aprila 1935. Predaval bo s. Josip Ošlak o grozotah bodoče vojne. V času, ko na eni strani razgovarjajo diplomatski krogi, kako bi si utrdili svetovni mir in na drugi strani vojna ministristva istih držav izdajajo ogromne vsote denarja za novo oboroževanje, je ta snov gotovo važna, zato pridite v polnem številu.

Občni zbor »Svobode«, podružnica Maribor, se bo vršil v sredo, dne 17. aprila. Podajali bomo račune za storjeno delo, obenem pa gradili načrte za bodočnost. Vabimo vse člane, kakor tudi prijatelje in simpatizerje »Svobode«, da se občnega zbora udeležé. Kdor še ni plačal članarine, naj stori to čimprej, da bo imel glasovalno pravico. — Odbor.

Očeta je šla iskat in ga — naša. Slišali smo te dni to-le resnično dogodbo: Začetkom vojne je bogat posestnik iz Slovenskih goric kolovratil okrog lepe, a revne natakarije v Mariboru. Posledice niso izostale. Ko je mož zapustil Maribor, je natakarija povila zdravo deklico, ki je te dni slavila 17. rojstni dan. V takih letih mladina še posebno koprni po ljubezni starišev in njihovi zaščiti. In tako se je ta nezakonska Marica lepega sončnega dne napotila v Jerenino, da bi tam spoznala in pozdravila svojega očeta, premožnega vinogradniškega posestnika in uglednega krščanskega občana. S trepetajočim srcem se je blizala očetu domačiji. Vendar si plaha deklica ni upala sama na dom očeta, ampak je šla k sosedu ter ga prosila, da bi poklical očeta, češ, da ga nekdo čaka, ki bi ga zelo rad videl. Nezakonski oče je kmalu prišel in bil prav vesel, da ga je hotela videti tako lepa 17letna, pol gosposka deklica, ki služi v Mariboru. Čudovito pa se je ljubeznivemu nezakonskemu očetu skremžil obraz, ko je slišal, da ga je prišla pozdravit in želela spoznati v njem svojega — nezakonskega očeta — lastna hčerka. Ugledni mož je za-

rudel, zamahnil z roko in nategnil svoje prste ter kričal na preplašeno deklico: »Marš, si že izplačana, nimaš ničesar iskati tu, ničesar tirjati od mene.« — Deklica je bridro zajokala, ker ni vedela, da ji postava ne daje pravice, zahtevati od nezakonskega očeta tudi dobro besedo in malo očetovske ljubezni, če je že — izplačana. Vrnila se je po hribu navzgor nazaj v Maribor, osramočena služkinja, hčerka bogatega uglednega posestnika...

Delavci tekstilne tvornice »Jugotekstil« so priskočili na pomoč pred kratkim reduciranim tovarišem iz te tovarne, s tem, da so darovali od treh plač vsak po Din 10, mojštri skupaj Din 1200, vodstvo tovarne dvakrat toliko, kakor delavstvo. Ta lep čut solidarnosti delavcev z reduciranimi trpinji je vreden tople pohvale, zlasti radi tega, ker prejemo mnogi zaposleni delavci skrajno nizke mezde in trpijo sami pomanjkanje. Zopet nov dokaz, kako nujno potrebno bi bilo zakonito zavarovanje za slučaj brezposelnosti.

Z lato po glavi. Nek mariborski nacionalni junak je minulo nedeljo prispel menda tako navdušen s kongresa narodnih v Celju, da je pričel izzivati grupo ljudi na cesti in končno udaril enega z lato po glavi. Z zadevo se bo pečalo najbrže še sodišče.

Prvenstvena tekma v rokoborbi se je vršila v soboto zvečer v dvorani Zadržne gospodarske banke. Udeležili so se je trije slovenski športni klubi, ki gojé rokoborbo: mariborska Svoboda, mariborski Maraton in ljubljanska Ilirija. Prvenstvo dravske banovine za tekoče leto je odnesel Maraton, ki je dosegel 21 točk, Svoboda 18 in Ilirija 8 točk.

Nogometna tekma med športnimi kluboma mariborsko Svobodo in Celjem, se je končala neodločeno z 2 : 2.

V Breznem ob Dravi so našli v njegoví samotni hišici umorjenega urarja Franca Tretineka. Morilec je odnesel več ur in zlatnine. Orožniki so ga že izsledili.

V Zgornji sv. Kungoti se je 28 letna kmetica Terezija Menhart zaprla v svojo hišo, se polila s petrolejem in se zažgala. Na njeno vpitje so prihiteli domači, ji strgali gorečo obleko s telesa in jo odpremili v bolnico.

Liboje

43 rudarjev reduciranih

Malo se je še pisalo o razmerah rudarjev pri tem rudniku, katerega lastniki so odlični slovenski rodoljubi. Vendar vzroki sedanje redukcije nam narekujejo dolžnost, da se moramo z delovnimi pogoji, pod katerimi delajo tamkajšnji rudarji, javno pečati, da s tem opozorimo našo javnost in pristojno oblast, kako velikanski sužnji so danes naši rudarji na lastni zemlji.

Pred tedni so rudarji tega rudnika stopili spontano v gladovno stavko v rovin, ker so v akordu zaslužili komaj do 17 Din na šiht. Pri tožadevni razpravi, ki se je nato vršila, se je sicer podjetje obvezalo, da pod temeljno plačo ne bo nikogar plačalo in da se radi stavke ne bo nad nikomur maščevalo. S 1. aprilom je pa odpovedalo službo 43 rudarjem in to ravno tistim, ki so se za svoje pravice najbolj vidno borili.

Na podlagi tega je Zveza rudarjev Jugoslavije, podružnica v Liboju, na zahtevo vsega delavstva sklicala za v petek, dne 5. t. m. velik protestni shod, na katerem je bil sprejet soglasen sklep, da se mora takoj posredovati pri predstavniku podjetja in pristojni rudarski oblasti v svrhu preklica te odpovedi. V slučaju pa, da to ne bi imelo uspeha, se bo delavstvo za svoje pravice z zakonitimi sredstvi borilo do skrajnosti.

Ptuj

Esperantski tečaj dovoljen. Vsi svoječasno prijavljeni intereseanti za esperantski tečaj se obveščajo, da je šele sedaj prišlo od kr. banske uprave tozadevno dovoljenje in se vsled tega vabijo vsi, da se zglase v četrtek ob 20. uri v lokalu »Svobode«, da se bo ugotovilo število resnih udeležencev tečaja.

Dr. Ivo Štempihar:

„Nezaupnika o Topaloviču“

Ker povem vsako stvar rad tako, kakor jo v resnici mislim reči, povdarim že kar tukaj, da sem se pojavila »Ljudska Pravica« zelo razveselila in da jo zagovarjam še zdaj, čeprav se mi zdi, da nekateri sodelavci niso posebno dobri. Bilo bi dobro, da glasilo ne zapade nalogi razbijanja. In tej nalogi bo »Ljudska Pravica« zapadla, če bo — kakor v uvodniku številke 4 — zagovarjala načela — stanovščinarjev. Ta uvodnik namreč postavlja zahtevo, naj voli delavec samo delavca, kmet samo kmeta. S to zahtevo smo pa tam, kjer je Ljotič.

Zadnja »Ljudska Pravica« prinaša poročilo o posvetovanju, ki se je vršilo v Ljubljani 31. marca v mali dvorani hotela »Union«, in daje poročilo napis »Nezaupnika o Topaloviču«. Kaj dela tisti »o« v napisu, mi je po Breznikovi slovnici uganka, podoba pa je, da je ta »o« zašel v napis, ker so sklicatelji napravili tudi posvetovanje »o Topaloviču«, namesto, da bi kar naravnost povedali, da hočejo imeti »shod zoper Topaloviča«. Zakaj tega niso hoteli povedati?

Na strani puščam ugotovitve poročila, da je bila dvorana nabito polna in so ljudje še odhajali, to pa zato, ker vem, da je v mali dvorani hotela »Union« prostora za največ 400 ljudi. Tudi se ne strinjam s tistim srbskim socialistom, ki vidi v dr. Wilfanu samo slovenskega nacionalista ali v dr. Ramljaku hrvaškega frankovca, ker je pot od nacionalizma do socializma popolnoma naravna in je protinaravna samo obratna pot, na pr. Mussolinijeva ali Pilsudskega. Res pa je, da je bil dr. Wilfan kot dijak zelo ekstremen nacionalist, ki je nosil celo brado iz nacionalističnih razlogov, in da se pri uri z nihalom nihalo vedno zagiblje prav do nihalnega mesta, ki je od točke mirnosti prav toliko oddaljeno, kakor enako mesto na drugi strani. Toda Wilfanova ugotovitev, da je nastopil čas, ko stopa izobraženec na stran delovnega ljudstva, je že davno stara. To potrebo, oziroma lepše samoposebnost vemo že dolgo časa. Pri tem pa ni šlo toliko za to, da izobraženec izve, kam spada, temveč za potrebo, da se otrese mrtvila, v katero so ga zabile meščanske stranke, da se otrese poklicnega kruhorstva, da se otrese neznanosti. Izobraženec, ki ni duševno mrtev in ki ni zastrupljen po poklicnem kruhorstvu, sploh ne more biti drugje, kakor med delovnim ljudstvom. Saj izobrazba vendar ne pomenja — stanu! Saj more še manj pomenjati razred. Naloga

izobraženec med delovnim ljudstvom je pa predvsem, da pripomorejo z vso svojo duševno silo do uvedbe tiste masovne kulture med ljudstvom, ki bo odpravila stanovsko sovraštvo nešolanega ljudstva do izobraženca, pa imenuje to potem sistem Linačarski ali sistem Glöckel.

Ni pa naloga izobraženca, da — kakor dr. Wilfan graja in napada cenzuriran program, ker ne pove kake programske točke s tistimi besedami, s katerimi bi jo povedal dr. Wilfan ali Tone Cufar ali celo Ignacij Kralj. Če se bomo šli takih programov, potem bo res velike važnosti, ali smatramo za samostojno programsko točko zahtevo, da bodijo kulturne prireditve takse proste, ali pa smatramo to točko samo za posledico zahteve po absolutni izvedbi načela masovne kulture. Ni naloga izobraženca, da zabija Topaloviča samo vsled tega, ker je Topalovič in ga »Ljudska Pravica« ne mara, oziroma je objavila o njegovem shodu neiskreno poročilo, ni njega naloga, da radi Topaloviča razbijejo magari delovno ljudstvo, če delajo to celo samo zato in tako pozno, ker nimajo pojma o praktičnih posledicah zakona o volitvah narodnih poslancev v zvezi z zakonom o družinskih in posvetih. Po logiki takih kritikov sta baš Kaclerovič in celo Pavlovič sedaj v največji nevarnosti, da jima poide vsa njihova čast. Kajti o Kacleroviču vedo povedati, kako je glasoval leta 1914 v takratni skupščini za Topaloviča, ki je glasoval enako, pa to enostavno zanikajo. In če bo treba, bodo zanikali tudi za Kacleroviča.

V pogovoru z dr. Wilfanom sva spoznavno ugotovila zadnjič, da Topalovič na shodu ni omenil, da je tudi antanta zakrivila sedanjostanje v Nemčiji, ker sama ni razorožila, razšla sva se pa že pri razlagi, zakaj tega ni omenil. Jaz mislim, da je Topalovič spregledal to omeniti ali pa, da ni smatral iz zunaj nega ležečih razlogov za oportuno, da to posebej povdarja, in da bi končno moral Topalovič govoriti dva ali tri dni zaporedoma, če bi bil hotel omeniti vsako podrobnost, ki jo želi delovno ljudstvo slišati, pa še ne vem, če bi bil gotov. Dr. Wilfan je bil seveda mnenja, da je Topalovič to izpustil, ker je sam takega mišljenja, kakršnega je bila antanta, ko se ni razorožila. To mi je pokazalo, da velja tudi za ljubljanske »posvetovalce« o Topaloviču isto, kar velja za 22 »posvetovalcev« iz našega okraja, namreč, da hodijo na debato samo, da pogrižejo, česar niso slišali. (Dalje prihodnjič.)

Hrastnik

Še nikoli se delavstvo ni tako pripravilo na volitve kot sedaj za volitve v narodno skupščino. Koder greš, te vprašujejo delavci, obrtniki in kmeti: »Kaj pa porečejo naši vsesamogojni monopolci iz bivše JNS, da se je delavstvo združilo z malim kmetom in obrtnikom in da je postavilo svojo listo delovnega ljudstva, ki je po celi naši domovini napravila tak ogromen vtis in vzbudila tako veliko zadovoljstvo med delovnimi sloji. Veselje vidiš na vseh obrazih, vsakemu se vidi, da je odločen, neustrašeno se boriti za zmago naše liste. Kako pa gre našim monopolcem? Evo vam, nekajkrat so že imeli sreske konference, da bi določili kandidate. Vsaka pa je končala z veliko blamažo bivših voditeljev JNS, ko so stali na stališču, da mora biti kandidat vodilni član JNS, dočim so ostali navzoči temu nasprotovali. Ker le niso prišli do sporazuma, so se enkrat poskušali srečati. Sklicali so konferenco v Zidanem mostu, že poprej so izdali neko okrožnico, obsodili v njej nekaj svojih tovarišev in pozivali, da se naj glasuje samo za kandidata, ki je predlagal od strankinih generalov. Ko so pa prišli delegati skupaj, so se morali generali prepričati, da so ostali na cedilu in to vkljub njihovim grožnjam, da bo le tisti kandidat sprejet na listo gosp. Jevtiča, ki ga bodo oni predlagali. Po dolgem kreganju je konferenca predlagala reči in piši osem kandidatov. Ali nismo v resnici srečni v našem sreču, ko se nam ponuja toliko odrešenikov! Naj bo že kakor hoče, ali imate osem ali enega, dne 5. maja se boste prepričali, da je konec vaše slave v našem okraju, da se časi, ko ste vi gospodarili, ne bodo in ne smejo nikdar več vrniti, zapeli vam bodo naši peveci zadnjo pogrebno pesem. Vsem delavcem, obrtnikom in kmetom, ki so na lastnem telesu občutili blagostanje za časa petletnega gospodarjenja naših monopolcev, pa ključemo: Vsi pojdemo v boj, da bo zmaga čim višja in da se bodo otrešli vseh vsiljivih pivjav!

Gornji grad

Vsem obrtnikom, delavcem in kmetom naznanjam, da sem kot obrtnik in delavec sprejel kandidaturu za gornjegradske srez na listo delovnega ljudstva (nosilec s. dr. Ž. Topalovič). Ker me vsi še ne poznate po bližje, povem samo to, da se že dolga leta borim za izboljšanje položaja delovnega ljudstva. Radi tega vas prosim, da me podpirate in mi greste vsestransko na roko. Več o tem se bomo pogovorili na shodih, na katere boste pravočasno povabljeni. Vem tudi, da imam dosti prijateljev, pa tudi sovražnikov. Toda če me boste podpirali

poštenjaki, bomo pri volitvah dosegli zmago tudi v našem sreču. S tem pa bomo pomagali tudi delovnemu ljudstvu, ki je danes na robu propada. Če ste zadovoljni s sedanjim stanjem, potem seveda ne boste volili mene, če pa niste, potem boste storili svojo dolžnost. Delavec, mali kmet in mali obrtnik so steber države in radi tega morajo poslati v parlament svojega človeka. Vsi pa moramo delati na to, da zmaga delovno ljudstvo vsepovsod in da ne bomo samo steber države, ampak, da bomo v njej imeli tudi besedo. — Koradej Ant., sedlar iz Šostanja in sreski kandidat.

Šostani

Smrtna kosa. Minulo nedeljo smo pokopali vrlega sodruga Kosesnika Ivana, ki je po kratki bolezni nenadoma preminul. Na zadnji poti mu je svirala žalne koračnice delavska godba, pred hišo žalosti in na pokopališču pa so pevci zapeli nagrobnice. Kako priljubljen je bil pokojni, ki zapušča ženo in 3 otroke, je najbolje dokazala ogromna udeležba pri njegovem pogrebu. Preminelega sodruga ohranimo v trajnem spominu, žalujočim ostalom naše iskreno sožalje.

Vsem zaupnikom! Nek sodrug iz nekega industrijskega kraja nam piše: V nekem industrijskem kraju, kjer je predčasno cvetelo denuncijantstvo, je zbiral sodrug podpise za listo delovnega ljudstva. Na tega sodruga pa so ti ljudje strašno hudi in bi ga vtopili v žlici vode, ako bi mogli. In kljub temu, da te ljudi vse pozna, jim pa vendarle ta ali oni nasede: tudi delavski zaupniki. Denuncijanti so zagnali krik in vik o sodrugu, ki je zbiral podpise, obdolžili so ga nečesa, česar on sam ni vedel. Zaupniki pa so tem kričanjem nasledili in so začeli proti lastnemu sodrugu in za njegovim hrbtom sklepati. Zaupali mu niso več, čeprav so ga preje izvolili in postavili. Na neki seji zaupnikov pa je sodrug, ki se mu je godila krivica, zahteval razčiščenje in prišli so do spoznanja, da so nasledili denuncijantom. — Sodrugi ne nasledite nikoli kričanjem in denuncijantom, za katerimi se krijejo naši nasprotniki. Prišli bodo pri teh volitvah in bodo še bolj obrekovali, na dan, to morajo, drugače so doigrali. Bodite strogo pozorni pri vsem našem delu. Za pravico se borimo. Ali kakor je nek

KUPUJMO DOMAČE BLAGO! Oblasni predmet pri Gogali na Jesenicah so delo domačega delavca, zato je izdelava tudi trpežna, blago dobro, cene zmerno in izbira vseh oblačil za deklice, dečke, dame in gospode vedno velika. Priporočata se krojaštvo in trgovina Ivan Gogala na Jesenicah.

Delavski pravni svetovalec

Delavec mora dobiti plačano mezdo za en teden, če tudi svoje bolezni ni javil službodajalcu. Sicer pa javi delavec obolelost že s tem, da zahteva bolniški list

§ 219 o. z.

Naše najvišje sodišče, Stol sedmorice odd. B. v Zagrebu, je izdalo kot revizijsko sodišče zopet važno sodbo k tolmačenju §-a 219 obrtnega zakona, ki določa, da mora dobiti delavec

v slučaju bolezni mezdo za en teden plačano.

V industriji kamnoloma ing. Lenarčiča Milana v Ribnici na Pohorju je zahteval delavec po več kot 14-dnevem službovanju mezdo za en teden, v katerem je bil bolan. Podjetje je zahtevek odklonilo in po tožbi pri sreskem sodišču v Marenbergu ugovarjalo, da delavec ni predložil potrda zdravnika, da je bil res bolan torej sploh ni javil obolelosti. Podjetje pa je to izrecno zahtevalo in je bil ta pogoj nabit tudi v delovnem redu podjetja. Delavec pa je trdil, da je itak javil obolelost s tem, da je zahteval pri podjetju bolniški list, ko je obolel in šel nato z bolniškim listom k zdravniku. Sodišče v Marenbergu je povzelo pravno mnenje tožene tvrdke, tožbo zavrnilo in obsodilo delavca na plačilo stroškov, češ, da mu ne gre mezda, ker ni predložil delodajalcu zdravniškega spričevala o vzrokih in trajanju bolezni.

Okrožno sodišče v Mariboru

je vsled priziva delavca to sodbo razveljavilo in ugotovilo, da mora tožena tvrdka delavcu plačati mezdo za teden dni obolelosti, čeprav delavec ni predložil zdravniškega spričevala. Prizivno sodišče pravi v razlogih, da II. odstavek § 219 o. z. sicer delodajalcu nalaga dolžnost, javiti obolelost in predložiti zdravniško spričevalo, če delavec to opusti, mu zakon še vseeno ne vzame pravice do mezde.

Stol sedmorice kot revizijsko sodišče

sodrug napisal, ne gre za osebe, ampak za program delovnega ljudstva in njegove ideje. — Za obrekovalce in denuncijante bodo volitve dan obračuna! Vsi na delo za boljšo bodočnost delovnega ljudstva!

Električni tok ubil konja. Sneg, ki je padel v noči od torka na sredo, je potrgal telefonske žice. Na Glavnem trgu so žice padle preko voda velenjske elektrarne na tla in povzročile kratak stik. Ko je okrog pol 9. ure jutraj privozil Zolnirjev hlapec čez Glavni trg, je konj stopil na na tleh ležečo žico, v kateri je bil tok visoke napetosti. Električni tok je konja na mestu ubil. Lastnik konja utrpel Din 3500 škode. Sedaj bo iz tega nastala najbrž »konjska pravda«, kajti nekateri so mnenja, da so za nesrečo odgovorni: velenjska elektrarna, poštna uprava in mestna občina.

Odgovor uredništva: (Zaščita hranilnice pri Sv. Mihaelu.) Na Vaše vprašanje smo poizvedovali pri okrožnem sodišču v Celju in izvedeli, da je Hranilnica in posojilnica pri Sv. Mihaelu poleg Šostanja res že 7. avgusta 1934 vložila prošnjo za zaščito. Če je ta zaščita tudi dovoljena, pri sodišču ni znano in bi se morali obrniti še na ministrstvo financ v Beogradu. Kljub temu pa lahko vložite proti Hranilnici tožbo na izplačilo vloge. Samo izvršbe začasno ne boste mogli voditi.

SPORTNA RUBRIKA

Kdo bo državni prvak v nogometu?

Se nobeno leto niso bili kibici ligaških klubov v taki negotovosti glede rezultatov svojih klubov, kot so ravno letos. Kjer pričakujejo zmago, pride neodločen rezultat ali celo poraz, kjer poznavalci napovedujejo siguren poraz, prinese dotični klub večkrat celo obedve točki domov. Kar pogledimo rezultate:

V nedeljo, 31. marca je bil črn dan za zagrebške ligeše: Concordija : Hajduk iz Splita v Zagrebu 1 : 1, Slavija (Sarajevo) : Gradjanski v Sarajevu 6 : 1, Slavija (Osijek)

v Zagrebu, kamor je nato vložil delodajalec revizijo, je to revizijo tožene tvrdke zavrnili in potrdili sodbo prizivnega sodišča, da mora tožena tvrdka plačati mezdo za čas bolezni. Ta končna sodba je največje principijelne važnosti za delojemalca, ker je jasno in določno ugotovila, da je delavec izpolnil svojo dolžnost že s tem, da je pri obolelosti predložil bolniški list.

Sodba pravi med drugim:

»Revizija uveljavlja pomanjkljivost, ker prizivno sodišče ni izvedlo dokaza po zaslisanju strank o tem, da tožena stran svoje bolezni ni prijavila. Ali ne glede na to, da je ta okolnost za pravdo brezpomembna, je bil o tej trditvi priveden dokaz s pričjo U. § 219 obrt. zak. daje v prvem odstavku delavcu pravico na plačo v bolezni za največ teden dni. Zakon navaja pogoje, ob katerih delavcu nastane v § 219 o. z. označena pravica. Med temi pogoji, ki zakon na nje pravico delavca navezuje, ni dolžnost delavca, da svojo bolezen javi službodajalcu. Res sicer § 219 o. z. navaja v II. odstavku delavcu dolžnost, da javi bolezen službodajalcu brez odloga, toda na kršenje te obveze ne sledi posledica, da delavec izgubi pravico iz prvega odstavka § 219. Sicer pa je prizivna sodba ugotovila, da je tožnik (delavec) svojo obolelost javil Urbanu Ivanu kot pooblaščenca tožene s tem, da je zahteval bolniški list.«

Če bi obveljalo pravno mnenje tožene tvrdke, bi morali delavci po obolelosti od zdravnika namesto v posteljo v slučaju vročice in podobno najprej nazaj k delodajalcu, da javijo resnično obolelost, ako ne bi hoteli izgubiti pravice do mezde. Tako se je polagoma vendarle razčistilo pred najvišjim sodiščem celo vrsto spornih tolmačenj § 219 o. z. v korist delavske mezde ob bolezni.

Dr. A. R.

: Hašk v Osijeku 5 : 2, Tekma BSK : BASK v Beogradu se vsled slabega terena ni vršila. — V nedeljo, 7. aprila: Hašk : BSK v Zagrebu 1 : 0, Jugoslavija : Gradjanski v Beogradu 1 : 0, Hajduk : Slavija (Osijek) v Splitu 9 : 0, Concordija : Slavija (Sarajevo) v Sarajevu 2 : 0, Primorje : BASK v Ljubljani 3 : 1.

S to zmago se je Primorje pomaknilo na predzadnje mesto v tabeli, ki izgleda sedaj tako-le:

Hašk	5	4	0	1	11:6	8
Concordija	5	2	2	1	7:4	6
Hajduk	4	2	1	1	15:5	5
Slavija O.	5	2	0	3	8:19	4
Jugoslavija	2	1	1	0	3:2	3
BASK	3	1	1	1	7:7	3
Slavija S.	5	1	1	3	11:11	3
BSK	2	1	0	1	4:2	2
Primorje	3	1	0	2	4:8	2
Gradjanski	2	0	0	2	1:7	0

Podsavetno prvenstvo LNP-a. Zadnji dve nedelji sta prinesli sledeče rezultate: V Ljubljani Hermes : Maribor 7 : 1, v Mariboru Železničar : Rapid 4 : 2 in Svoboda : Celje 2 : 2. — Železničar se je povzpela na prvo mesto tabele, ki izgleda tako-le:

Železničar	10	6	2	2	27:20	14
Ilirija	8	5	2	1	31:10	12
ČSK	8	4	4	0	24:11	12
Rapid	8	4	0	4	22:14	8
Maribor	10	3	1	6	13:29	7
Svoboda	10	2	3	5	12:48	7
Celje	8	2	2	4	13:16	6
Hermes	8	2	0	6	19:22	4

Podsavetni drugi razred je preteklo nedeljo v Ljubljani počival ter je bila odigrana samo v Celju prvenstvena tekma Olimp : Atletiki z rezultatom 5 : 2 in v Murski Soboti Mura : Drava z rezultatom 5 : 2.

Pred enim tednom pa je v Ljubljani prvenstveni tekmi ljubljanska Svoboda dosegla proti Grafiki rezultat 1 : 1, Slova je pogazila Slavijo z rezultatom 8 : 1. Slovan je dosegel proti Korotanu samo neodločen rezultat 1 : 1. Reka pa je zmagala nad Jadranom z rezultatom 2 : 0.

KUPUJTE V SVOJI ZADRUGI „DELAVSKE DOM“ MARIBOR, FRANKOPANOVA 1

Nabirajte nove naročnike!

Velikonočna gnjat

fina in poceni

ANTON TAVČAR
Maribor, Jurčičeva ul. 3

Trajno kodranje po najnižji ceni!

V brivskem salonu **FRANJU MAUSER** v Okrožnem uradu v Ljubljani so cene za trajno kodranje globoko znižane. Najvišja cena je Din 60.—. Zato vsi v brivski salon v Okrožnem uradu, Miklošičeva cesta 20, kjer se izvršujejo vsa frizerska in brivska dela po najnižji ceni.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štev. 2324.